MAATALOUS

STM:n leikkauslista merkitsisi ankaria supistuksia lomituksiin

Hallituspuolueissa myönnetään lomitusleikkausten ankaruus. Esimerkiksi Mikkelissä ne merkitsevät lomitusten supistumista jopa puoleen nykyisestä.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) julkisti lomitusten leikkauslistansa viikko sitten. Säästöjä kootaan 20 miljoonan euron edestä vuosittain hallituksen vaatimusten mukaisesti. ”Säästöt ovat ankaria”, kansanedustaja **Jari Leppä** (kesk.) myöntää.

Lakimuutos ei saa merkitä lomitusten alasajoa, Leppä sanoo. Hän ei usko sen kiihdyttävän maatalouden rakennemuutosta.

”Leikkaukset merkitsevät henkisesti pientalonpojan tappolinjaa”, maatalousyrittäjä **Seppo J. Luostarinen** Enonkoskelta protestoi.

Mikkelin paikallisyksikössä lasketaan lomituspalvelujen supistuvan puoleen nykyisestä, mikäli leikkauslista toteutetaan. Rantasalmella leikkaukset veisivät 40 prosenttia palveluista.

Leppä sanoo saaneensa viljelijöiltä paljon palautetta ministeriön listasta. Peruspalveluministeri **Juha Rehula** (kesk.) vastaa lomituspalvelulain uudistamisesta.

”Lomitukset viimeinen oljenkorsi jaksamisessa”

Maatalousyrittäjä **Mika Nieminen** Ylöjärveltä uskoo pienten ja isojenkin karjatilojen lopettavan, jos lomituksia karsitaan. Maatalouden rakennemuutos on muutenkin kiihtymässä.

”Lomitukset ovat viimeinen oljenkorsi viljelijöiden jaksamissessa”, Nieminen sanoo.

Nieminen johtaa MTK:n hyvinvointivaliokuntaa. Se kokoontuu alkuviikosta ja laatii järjestön lausunnon lomitusleikkauksista.

Ministeriö pyytää lausuntoja kaikilta lomituksia järjestäviltä kunnilta sekä etujärjestöiltä, Melalta ja ministeriöiltä. Aikaa lausuntojen laatimiseen on vielä kaksi viikkoa.

Viljelijöiltä viedään muita enemmän

Kansanedustaja **Reijo Hongisto** (ps.) sanoo olevansa samaa mieltä Mika Niemisen kanssa. Moni Hongistolle soittanut kaavailee karjatalouden lopettamista.

”Viljelijöiden taloustilanne on surkea. Heidän henkistä ja fyysistä jaksamistaan koetellaan. Lomitukset tarjoavat pientä hengähdystaukoa töistä.”

”Viljelijöiden lomiin puututaan nyt paljon ankarammin kuin muilla”, Hongisto sanoo.

Hallitus aikoo lyhentää palkansaajien sekä valtion ja kuntien työntekijöiden vuosilomia kuuteen viikkoon. Lomarahoista leikataan 30 prosenttia.

Hongisto neuvoo hallitusta vielä miettimään, josko lomitussäästöjen korvaajia löytyy talousarvion muilta momenteilta.

Hallituspuolueen kansanedustaja sanoo seisovansa hallituksen lakiesityksen takana, kunhan se saadaan valmiiksi.

”Kyse on kolmen hallituspuolueen kompromissista”, Hongisto sanoo.

Sosiaali- ja terveysministeri **Hanna Mäntylä** (ps.) johti keväällä hallitusohjelman valmistelua, missä lomituspalvelujen isoista leikkauksista päätettiin.

Perusteltuja esityksiä odotetaan vielä

Leppä haluaa nyt eri tahoilta perusteltuja lausuntoja, millaisia muutoksia tarvitaan ministeriön esitykseen lomitusten leikkauslistasta.

Kyse on lakiluonnoksesta, jota Lepän mukaan voidaan vielä muuttaa ennen kuin hallitus tekee esityksensä. Eduskunta säätää lain voimaan.

> Leikkaukset merkitsevät henkisesti pientalonpojan tappolinjaa.
>
> **SEPPO J. LUOSTARINEN**

Leppä johtaa maa- ja metsätalousvaliokunta. Hongisto on sen jäsen. Valiokunta antaa oman lausuntonsa sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Keskustelussa on Lepän mielestä unohtunut, että lomituspalveluja uudistetaan tämän päivän tarpeisiin. Laki avattiin edellisen kerran ennen 2000-lukua.

”Maatalous on teknistynyt ja muuttunut paljon.”

JUHANI VIITALA

LAKIMUUTOS

Karjatilallinen menettää lomapäiviä

Lomaoikeuteen tarvittaisiin neljän sijasta kahdeksan eläinyksikköä, jotta lomaoikeus heltiää. Myel-työtuloa vaaditaan 10 000 euroa ja neljä tuntia työaikaa.

Lomaoikeus säilyy 26 päivänä. Tilan kahden yrittäjän kuuluisi pitää siitä 22 päivää samaan aikaan.

Sivutoimisiin sovelletaan samoja lomitussääntöjä kuin päätoimisiin.

Kasvinviljelijät menettäisivät sijaisavun. Sitä ei saisi aikuiskoulutukseen, varusmiespalvelun takia taikka lähiomaisen kuoltua.

Valtio ei enää korvaisi perheenjäsenten lomituksia.

Luke kerää jälleen tietoja viljasadosta

Luonnonvarakeskus (Luke) toteuttaa jälleen vuosittaisen satotutkimuksen, jossa viljelijöiltä kerätään tiedot tärkeimpien peltoviljelykasvien korjuualoista ja kokonaissadosta sekä viljan varastomääristä.

Tietoa kerätään myös luomutiloilta.

Kyselyyn on valittu mukaan edustava 6 600 tilan otanta, joille Luke on tällä viikolla postittanut tiedon kyselystä.

Yksittäisen maatilan osalta tietoja tarvitaan keskimäärin vain kolmen neljän kasvin osalta.

Viimevuotiseen tapaan kysely tehdään joko puhelimitse tai internetissä.

Verkossa vastaamiseen on aikaa neljä viikkoa. Verkkolomake sulkeutuu 27.10. Sen jälkeen Luke kyselee tietoja puhelimitse niiltä tiloilta, jotka eivät ole vastanneet verkossa.

Luke suosittelee nettivastaamista. Viime vuonna kerättyjen käyttäjäkokemusten perusteella verkkolomake koettiin yksinkertaiseksi ja nopeaksi täyttää.

Kyselyssä kerättyjä tietoja käytetään muun muassa päätöksenteon tukena, maatalousalan tutkimuksiin ja liiketoiminnan suunnittelun pohjana. Luken tuottamista tilastoista muun muassa satotilasto nojautuu satotutkimuksessa annettaviin tietoihin.

Satotutkimusta on tehty Suomessa yli sadan vuoden ajan. Tähän asti kyselyn on toteuttanut Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT, joka liitettiin vuoden alusta osaksi Lukea.

JUHANI REKU

Viljojen ostohintoja euroa/tonni, alv 0 %

Osa hinnoista päivän hintoja, osa viikkohintoja

Vehnä	
Agrimarket	160 ⇆
Avena	160 ⇆
Fazer	156–163 ⇆
Kesko	149–160 ⇆
Kinnusen Mylly[1]	169 ⇆
Myllyn Paras	160 ⇆
Raisioagro	163 ⇆
Viking Malt (mallas)	162 ⇆
Luomuvehnä	
Agrimarket	210 ⇆
Fazer (valk. väh. 12 %)	251 ⇆
Rehuvehnä	
Agrimarket	130–135 ⇆
A-Rehu	130–138 ⇆
Avena	127 ⇆
Kesko	126–130 ⇆
Kinnusen Mylly	149 ↑
Raisioagro	130–149 ⇆
Luomurehuvehnä	
Agrimarket	140–170 ⇆
Rehuohra	
Agrimarket	133–141 ↓
Altia	143 ⇆
A-Rehu	133–143 ⇆
Avena	123–138 ⇆
Kesko	136–146 ⇆
Kinnusen Mylly	148–153 ↓
Raisioagro	130–141 ↓
Mallasohra	
Agrimarket	158 ↓
Raisioagro	158 ↓
Viking Malt (mallas & ents.)	158 ⇆
Luomumallasohra	
Agrimarket	210 ⇆
Elintarvikeohra	
Viking Malt	148 ⇆
Entsyymiohra	
Agrimarket (Saana)	145 ⇆
Luomurehuohra	
Agrimarket	170 ⇆
Suurimo-ohra	
Raisioagro	150 ⇆
Rehukaura	
Agrimarket	135 ⇆
–vienti, myllykaura	140 ⇆
A-Rehu	125–135 ⇆
Avena (elintarvikek.)	125–137 ⇆
Kesko (vienti)	127–137 ⇆
Kinnusen Mylly	125–130 ⇆
Raisioagro	104–119 ⇆
Satarehu	135 ⇆
Suurimokaura	
Fazer	141–144 ⇆
Helsingin Mylly	140 ⇆
Myllyn Paras	140 ⇆
Raisioagro	137–144 ↓
Polar oats	160 ⇆
Luomukaura	
Agrimarket	220 ⇆
Fazer (suurimo)	256–260 ⇆
Helsingin Mylly (suurimo)	225–255 ⇆
Polar oats	230 ⇆
Luomurehukaura	
Agrimarket	137–165 ⇆
Kinnusen Mylly	165 ⇆
Kuitukaura	
Raisioagro	144 ⇆
Ruis	
Agrimarket	160 ⇆
Avena	158 ⇆
Fazer	168 ⇆
Kinnusen Mylly [2]	170 ⇆
Myllyn Paras	168 ⇆
Raisioagro	164-171 ↓
Luomuruis	
Agrimarket	250 ⇆
Fazer	262 ⇆
Kevätrypsi ja -rapsi	
Avena	342–362 ⇆
Luomurypsi	
Agrimarket	500–550 ⇆
Härkäpapu	
Raisioagro	198 ⇆
Luomuhärkäpapu	
Agrimarket	240 ⇆
Kinnusen Mylly	275 ⇆
Luomurehuherne	
Agrimarket	247–265 ⇆
Luomuruokaherne	
Agrimarket	360 ⇆
Luomuspeltti	
Birkkalan tila	600 ⇆

Hinta noussut ↑ pysynyt ennallaan ⇆ laskenut ↓ viikon takaisesta.

[1] Sako vähintään 180.
[2] Hehtolitrapaino vähintään 71, sako vähintään 75.

Hintatiedot ostajilta

50 uuhen suomenlammaskatrasta hoitavilla Juha Korolla ja Nina Snellmanilla ei näillä näkymin olisi ensi vuonna lainkaan lomapäiviä. ”Jotkut ruinaavat lomarahoista, mutta joiltakin viedään kaikki lomat”, pariskunta tuumii.

RAMI MARJAMÄKI

Lampuri Nina Snellman ei ymmärrä, miksi pienet kotieläintilat eivät tarvitsisi lomitusta yhtä lailla kuin isotkin. ”Tässä käy niin kuin hallituksen muissakin suunnitelmissa, että juuri pieniltä viedään.”

Keskikokoiset lammastilat jäämässä ilman lomitusta

VIRRAT

Suunnitelmat lomitusoikeuden poistamisesta alle kahdeksan eläinyksikön tiloilla saavat lampuripariskunta **Juha Koron** ja **Nina Snellmanin** mietteliäiksi.

Lammastiloilla rajan ylittäminen vaatisi jatkossa vähintään 80 yli kuuden kuukauden ikäistä eläintä, joita käytännössä ovat lähinnä emolampaat ja siitospässit.

Monilla tiloilla karitsat menevät teuraaksi alle puolivuotiaina. Karitsat nostavat eläinmäärän ajoittain moninkertaiseksi, mutta se ei vaikuta eläinyksiköiden kertymiseen.

Suomalaisten lammastilojen keskikoko on alle 70 emolammasta, joten iso joukko lammastiloja jäisi uudistuksessa pois lomituksen piiristä.

”Uuden esityksen mukaan jäisimme ulos. Kuulostaa hurjalta, että ensi vuonna ei olisi lomaa lainkaan”, isäntä toteaa.

Kolme vuotta sitten lammastalouteen suuntautuneella tilalla on 50 suomenlammasuuhta ja määrää on ollut tarkoitus kasvattaa maltillisesti laadukasta eläinainesta vaalien. Nyt suunnitelmia täytyy pohtia uudestaan.

Henkisesti tärkeää

Tilan lampola on muokattu vanhasta navetasta, joten käsityötä on etenkin sisäruokintakaudella paljon.

”Lomitus ja tieto mahdollisuudesta lomaan on henkisesti tosi tärkeää. Olemme olleet mahdollisuuteen todella tyytyväisiä”, Koro sanoo.

”Pienellä tilalla tarvitaan lomaa yhtä lailla kuin isollakin”, Snellman lisää, ja muistuttaa että monella pienellä tilalla työ on fyysisesti raskaampaa kuin isossa yksikössä.

Jos tilan eläinmäärää ei kasvateta nopeasti, vaihtoehtona on koettaa jakaa töitä kumppanin kanssa ja etsiä yksityisiä lomituspalveluja yhteisen vapaan järjestämiseen. Niiden saatavuus ei kuitenkaan ole itsestään selvää.

Eläinmäärän kasvattaminen nopeasti ei ole yksinkertaista, eikä kaikille tiloille mahdollista tai järkevääkään. Nopea keino lisätä eläinyksiköitä lammastilalla olisi nautojen hankkiminen.

”Tuotannon nopea kasvattaminen tai hajauttaminen lomituksen takia tuntuu kuitenkin hölmöltä, ennemmin pitäisi keskittyä”, Koro pohtii.

Suhteutusta tilojen kokoon

Isäntä toivoo, että suunnitelmia lomituksen tulevaisuudesta vielä harkittaisiin ja suhteutettaisiin esimerkiksi lammastilojen kohdalla tilojen keskikokoon.

Pariskunta pelkää, että lomituksen leikkaukset kaikkiaan näkyvät pian tuottajien uupumisen yleistymisenä, tuotannon lopettamisina ja saattavat heikentää myös eläinten hyvinvointia.

”Onko se sitten tavoite? Tuntuu todella pahalta. Kyllä tähän täytyy vielä yrittää vaikuttaa”, paikallisen tuottajayhdistyksen puheenjohtajana toimiva isäntä sanoo.

TERHI TORIKKA

Vehnän hinta parempi kuin viime vuonna

Vehnän maailmanmarkkinahinnat ovat vahvistuneet syyskuussa ja pörssihinnat ovat yli 10 prosenttia edellä viime vuoden vastaavaa hetkeä.

Chicagon hyödykepörssissä rehuvehnä on kallistunut 12 ja Pariisissa perusleipävehnä puolestaan 17 prosenttina syyskuun alun jälkeen. Viime vuodesta on tultu toistakymmentä prosenttia ylöspäin. Tämän hetken futuurihinnat saavutettiin viime vuonna vasta marraskuussa.

Suomessa viljamarkkinat ovat seuranneet muun maailman trendiä, mutta tutun varovaisesti. Hinnat eivät juuri muuttuneet tälle viikolle, mutta vehnä liki 10 euroa tonnilta kalliimpaa kuin vuosi sitten.

Rehuviljoissa ero viime vuoteen on vielä isompi. Tonnista ohraa, kauraa tai vehnää saa parikymmentä euroa enemmän kuin vuosi sitten.

Ruis on poikkeus. Tonnista ruista maksetaan enää 160 euroa, parikymmentä euroa vähemmän kuin viime syksynä. Kaupaksi saa vain ruista, josta on viljelysopimus.

EU:n vehnäsato kutistuu

Maailman vehnäsadosta on tulossa taas kerran iso, mutta ei ehkä aivan viime vuoden ennätyksen veroista.

EU komissio arvioi viime viikolla, että unionin vehnäsato jää 2,8 prosenttia viime kautta pienemmäksi. Ohran sato jää pari prosenttia viime vuodesta ja maissin notkahtaa lähes neljänneksen. Öljykasvien sato kutistuu tämän hetken arvion mukaan 13 prosenttia.

Yhdysvaltojen maatalousministeriö julkaisee lokakuun sato- ja satoennusteen perjantaina.

Yhdysvalloissa jännitetään Atlantilla vahvistuvaa pyörremyrskyä, joka saattaa tuoda sateita laajoille alueille ja hidastaa sadonkorjuuta.

Venäjällä puolestaan syyskylvöt ovat menossa ja orastuminen on epävarmaa pitkittyneen kuivuuden takia.

Venäjä alensi vehnän vientitullia lokakuun alussa ja tulli putosi 7,5 eurosta tonnilta noin 15 senttiin. Viejien ilon päivät voivat jäädä lyhyiksi, jos vehnä kallistuu tai ruplan arvo heikkenee. Tulli on kytketty vientihintaan.

Tulli hyppää, jos vientihinta ylittää 200 euroa tonnilta. Nyt ollaan 190 euron tuntumassa.

Viljan korjuu on loppusuoralla pohjoisella pallonpuoliskolla. Venäjällä 90 prosenttia sadosta on laarissa, ja Ukrainassa ja Kazakstanissa on viimeinen viidennes jäljellä.

Venäjän viljasadoksi povataan sataa miljardia kiloa, pari prosenttia viime vuotta vähemmän.

Loppusato jää pakkasten armoille

Suomessa tuntuva osa sadosta on yhä puimatta ja lähipäivien sääennusteet povaavat kylmää ja yöpakkasia etelärannikkoa myöten.

Päivisin on vain muutama aste lämmintä, mikä tietää tuskaisia hetkiä puintimiehille.

Kuivaaminenkin kallistuu, kun ulkoilma painuu nollan tietämiin.

VEIKKO NIITTYMAA

Viking Malt otti käyttöön uuden rahoitusmallin

Viking Malt on kehittänyt yhteistyöpankkinsa kanssa sopimusviljelijöilleen tarkoitetun uuden rahoituspalvelun.

Normaalisti viljelijä saa Viking Maltilta viljatilin 30 päivän päästä viljan toimituksesta. Tämä vaihtoehto säilyy ennallaan, viljanhankintapäällikkö **Sanna Kivelä** kertoo.

Halutessaan viljelijä voi nyt valita myös mallin, jossa hän saa tilityksen seitsemän päivän kuluessa viljan toimituksesta. Menettelystä aiheutuu kustannuksia, mutta Viking Malt tulee niissä vastaan maksamalla maksutapabonusta.

Mallin teoria kuulostaa äkkiseltään melko monimutkaiselta.

”Viking Malt tekee viljakaupan tilityksen maksuehdolla, joka on 90 päivää toimituksesta. Viljelijä myy Viking Maltilta olevat saamisensa pankille ja saa tilityksen omaan pankkiinsa viimeistään seitsemän päivän kuluessa toimituksesta”, Kivelä kertoo.

Järjestely maksaa viljelijälle 83 päivän koron. Korkona on kolmen kuukauden euribor ja sen päälle 1,50 prosentin marginaali.

Lisäksi pankki perii kultakin laskulta viiden euron käsittelymaksun sekä kertaluonteisen sadan euron tilinavausmaksun.

Näiden kustannusten hyvitykseksi Viking Malt maksaa rahoitussopimuksen tehneelle viljelijälle maksutapabonusta 50 senttiä viljatonnia kohti. Kivelän mukaan se vastaa keskimääräisen mallasohratilityksen saatavien myynnistä viljelijälle aiheutuvaa korkokustannusta.

Käytännössä menettely on helppo. Viljelijän ja pankin välillä solmitaan saatavien myynnistä erillinen sopimus ja Viking Malt hoitaa loput eli laskutuksen, laskujen siirrot pankin järjestelmiin sekä tarvittavan yhteydenpidon pankin kanssa, Kivelä kertoo.

Uusi rahoitusmalli herätti alkuun kiivastakin keskustelua, koska osa viljelijöistä luuli, että normaalista 30 päivän maksuajasta siirrytään 90 päivään, Kivelä kertoo.

Näin ei asia kuitenkaan ole, vaan 30 päivän maksuaika säilyy vaihtoehtona.

Viking Maltilla ei vielä osata sanoa, millaisen suosion uusi vaihtoehto saa.

”Odotan suosion olevan hyvä. Nykyisen maksutavan lyhentämisestä on keskusteltu vuosia. Tämä on siihen vaihtoehto, joka hyödyttää molempia osapuolia”, Kivelä sanoo.

MTK:n mallasohrajaoston puheenjohtaja **Esa Similä** pitää Viking Maltin mallia hyvänä avauksena.

”On hyvä, että saa valita normaalin 30 päivän tilityksen ja uuden mallin välillä. Jos haluaa rahat nopeasti, siitä vain tulee sitten kuluja.”

Similä arvioi, että jos viljelijä hakisi lyhytaikaista rahoitusta suoraan pankista, hän joutuisi maksamaan selvästi isompaa marginaalia kuin Viking Maltin mallissa.

SATU LEHTONEN